

**ΣΥΣΤΗΜΑ ΛΟΓΟΔΟΤΗΣΗΣ – ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΙΣΤΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ
ΤΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΥΠΠ ΠΕΡΙ ΠΛΗΡΟΥΣ ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗΣ ΤΟΥ ΚΑΠΝΙΣΜΑΤΟΣ
ΣΕ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΣΧΟΛΙΚΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ**

Εισαγωγή

Η πλήρης απαγόρευση του καπνίσματος στους σχολικούς χώρους, όπως περιγράφεται σε σχετικές εγκυκλίου προς τις σχολικές μονάδες, αποτελεί ξεκάθαρη διαχρονική πολιτική του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού.

Στην εγκύκλιο με τίτλο «Πολιτική του ΥΠΠ για το Κάπνισμα» (dde3517, 24/10/2012) χαρακτηριστικά αναφέρεται:

*«Η διασφάλιση του δικαιώματος της υγείας και της ασφάλειας για κάθε παιδί και κάθε εργαζόμενο στο σχολικό χώρο είναι αδιαπραγμάτευτο αγαθό. Σε αυτό το πλαίσιο, το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού προωθεί με συνέπεια την πολιτική των σχολείων χωρίς καπνό. **Η πλήρης απαγόρευση του καπνίσματος σε όλους τους σχολικούς χώρους, ανοικτούς και κλειστούς**, αποτελεί το ουσιαστικότερο μέτρο πρόληψης του καπνίσματος στο χώρο του σχολείου. Εξάλλου, είναι πλέον ερευνητικό δεδομένο ότι γεγονότα που συμβαίνουν στο σχολικό περιβάλλον μπορούν είτε να ενισχύσουν είτε να ακυρώσουν γνώσεις που αποκτώνται στις σχολικές αίθουσες. Καλούνται οι διευθύνσεις των σχολείων να διασφαλίσουν την εφαρμογή της πολιτικής του ΥΠΠ για πλήρη απαγόρευση του καπνίσματος σε όλους τους σχολικούς χώρους, ανοικτούς και κλειστούς, δημιουργώντας έτσι το κατάλληλο υπόστρωμα για διαμόρφωση κουλτούρας για σχολεία χωρίς καπνό. Σε περιπτώσεις όπου παρατηρούνται φαινόμενα μη τήρησης της πολιτικής του ΥΠΠ για το κάπνισμα, να επικοινωνείτε με τον οικείο επιθεωρητή του σχολείου για περαιτέρω ενέργειες.»*

Σε γνωμάτευση της Νομικής Υπηρεσίας με ημερομηνία 15/2/2012 (αρ.φακ.Γ.Ε.50(Α) 1999/Ν. 26/3) επισημαίνεται ότι: «η αυλή του εκπαιδευτικού ιδρύματος εξαιρείται από την απαγόρευση του καπνίσματος», όμως το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού θα μπορούσε με εγκύκλιο να απαγορεύσει το κάπνισμα στους εξωτερικούς χώρους για παιδαγωγικούς λόγους. Η παράβασή της θα συνεπάγεται πειθαρχικό αδίκημα.

Επιπλέον, βάση της υφιστάμενης νομοθεσίας δεν επιτρέπεται η δημιουργία καπνιστηρίων σε χώρους απαγόρευσης του καπνίσματος, όπως είναι το σχολείο.

Κατά συνέπεια:

- το κάπνισμα από εκπαιδευτικούς ή άλλους ενήλικες σε εσωτερικούς χώρους του σχολείου αποτελεί ποινικό αδίκημα βάση της υφιστάμενης νομοθεσίας.
- το κάπνισμα από εκπαιδευτικούς σε εξωτερικούς χώρους του σχολείου παραβαίνει τον παιδαγωγικό ρόλο του σχολείου και αποτελεί πειθαρχικό.

Το συγκεκριμένο σύστημα λογοδότησης για τους εκπαιδευτικούς αποσκοπεί στην ενίσχυση της πολιτικής του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού για πλήρη απαγόρευση του καπνίσματος στους σχολικούς χώρους.

ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Η πολιτική του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού για πλήρη απαγόρευση του καπνίσματος στους σχολικούς χώρους είναι σύμφωνη με τα ακόλουθα δεδομένα:

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΥΓΕΙΑΣ: Σύμφωνα με την Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας, «η εφαρμογή της πολιτικής της πλήρους απαγόρευσης του καπνίσματος στο σχολείο αποτελεί το ουσιαστικότερο μέτρο πρόληψης κατά του καπνίσματος στο χώρο του σχολείου» (*World Health Organization (2007). Protection from exposure to secondhand tobacco smoke: Policy recommendation.*)

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ Ε.Ε. Συγκεκριμένα η σύσταση της 30^{ης} ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2009 για περιβάλλον χωρίς καπνό, αναφέρεται ξεκάθαρα στην ανάγκη για άκαπνο περιβάλλον «στους εξωτερικούς χώρους όλων των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων για ανήλικους» (C 296/6 σημείο 23).

ΕΘΝΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΕΞΑΡΤΗΣΗΣ ΑΠΟ ΠΑΡΑΝΟΜΕΣ ΟΥΣΙΕΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΒΛΑΒΗ ΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΑΛΚΟΟΛ 2013-2020: Σύμφωνα με την Εθνική Στρατηγική, το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού καλείται να προωθήσει μέτρα για στήριξη της εφαρμογής της νομοθεσίας για την πλήρη απαγόρευση του καπνίσματος στο σχολείο.

ΕΘΝΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΛΕΓΧΟ ΤΟΥ ΚΑΠΝΙΣΜΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ: Σύμφωνα με την Εθνική Στρατηγική, η πολιτική για τον έλεγχο του καπνού έχει ως κύριο στόχο την πρόληψη του καπνίσματος με την αποτροπή του ανάμεσα στα παιδιά και τους νέους. Βασική συνιστώσα είναι η προαγωγή περιβάλλοντος ελεύθερου από καπνό για την προστασία των παιδιών και ιδιαίτερα των ευπαθών ομάδων πληθυσμού από το παθητικό κάπνισμα.

ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΓΙΑ ΤΑ ΝΑΡΚΩΤΙΚΑ: Η απόφαση της Εθνικής Επιτροπής για τα Ναρκωτικά, η οποία πραγματοποιήθηκε την Τετάρτη 1^η Ιουλίου, 2015 και ώρα 9:00 π.μ. στο Προεδρικό Μέγαρο. Σύμφωνα με τα πρακτικά αναμένεται από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού να προβεί στην «εφαρμογή μηχανισμού λογοδότησης για σκοπούς πιστής εφαρμογής της νομοθεσίας για το κάπνισμα στα σχολεία».

ΑΝΤΙΝΑΡΚΩΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΥΠΡΟΥ: Η επίσημη θέση του Αντιναρκωτικού Συμβουλίου Κύπρου, το οποίο υποστηρίζει βάση επιστημονικών δεδομένων ότι το άκαπνο σχολείο αποτελεί ουσιαστικό προληπτικό μέτρο για τις παράνομες ουσίες εξάρτησης (www.ask.org.cy/).

ΕΠΙΤΡΟΠΟΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ: Η επίσημη θέση της Επιτροπής Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού η οποία στηρίζει το άκαπνο σχολείο στηριζόμενη στην Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού (www.childcom.org.cy/). Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού έχει τοποθετηθεί επίσημα ως προς την εισήγηση της Επιτροπής Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού και του Υπουργείου Υγείας για τροποποίηση της υφιστάμενης νομοθεσίας για το κάπνισμα έτσι ώστε αυτή να

περιλαμβάνει «την πλήρη απαγόρευση του καπνίσματος σε παιδότοπους ή σε χώρους που γειτνιάζουν με παιδότοπους και άλλους χώρους συνάθροισης παιδιών οι οποίοι βρίσκονται σε ανοιχτό χώρο».

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ: Η συντριπτική πλειοψηφία των εκπαιδευτικών σε λύκεια υποστηρίζει την εφαρμογή κανονισμού με τον οποίο θα απαγορεύεται το κάπνισμα τόσο για τους καθηγητές όσο και για άλλους ενήλικες που εργάζονται στο σχολείο (Cyprus International Institute for the Environment and Public Health in Association with Harvard School of Public Health CII (2006b). GlobalSchoolPersonnelSurvey.WHO/USCDC)

ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΑΠΟ ΦΟΡΕΙΣ: Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού ξεκίνησε την προσπάθεια προώθησης του άκαπνου σχολείου με τη γραπτή συγκατάθεση των Συνδικαλιστικών Οργανώσεων των εκπαιδευτικών όλων των βαθμίδων (ΠΟΕΔ, ΟΕΛΜΕΚ και ΟΛΤΕΚ) καθώς και των Συνομοσπονδιών Γονέων.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΛΟΓΟΔΟΤΗΣΗΣ-ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Τα παρακάτω βήματα περιγράφουν κατά σειρά τις διαδικασίες που πρέπει να ακολουθηθούν σε περίπτωση που κάποιο μέλος του εκπαιδευτικού προσωπικού δεν συμμορφώνεται αναφορικά με την εφαρμογή του κανονισμού περί πλήρους απαγόρευσης του καπνίσματος σε όλους τους σχολικούς χώρους, ανοικτούς και κλειστούς.

1. Ο/η Διευθυντής/ντρια ανακοινώνει (γραπτά και προφορικά) τους κανονισμούς που αφορούν στην πλήρη απαγόρευση του καπνίσματος σε όλους τους χώρους του σχολείου και για όλο το προσωπικό του σχολείου. Ο/η Διευθυντής/ντρια είναι υπεύθυνος/η για την συνεχή παρακολούθηση της παροχής, στον χώρο του σχολείου, περιβάλλοντος πλήρως απαλλαγμένου από καπνό.
2. Στην περίπτωση κατά την οποία εκπαιδευτικός ή άλλος εργαζόμενος εντοπίζεται να καπνίζει εντός του σχολείου ο/η Διευθυντής/ντρια, μαζί με Βοηθό Διευθυντή/ντρια του σχολείου, τον/την καλεί και επεξηγεί προφορικά:
 - α) τον κανονισμό περί πλήρους απαγόρευσης του καπνίσματος σε όλους τους σχολικούς χώρους, ανοικτούς και κλειστούς,
 - β) την ανάγκη συνεχούς παροχής σχολικού περιβάλλοντος απαλλαγμένου από καπνό, και
 - γ) το ερευνητικό δεδομένο σύμφωνα με το οποίο η παρατήρηση, από τους μαθητές, εκπαιδευτικών να καπνίζουν σχετίζεται με αυξημένη πιθανότητα έναρξης του καπνίσματος εκ μέρους των μαθητών.
3. Σε περίπτωση που ο/η εν λόγω εκπαιδευτικός δε συμμορφώνεται στην προφορική σύσταση, ο/η Διευθυντής/ντρια παραδίδει σε αυτόν/ην, παρουσία Βοηθού Διευθυντή του σχολείου, γραπτή επιστολή/παρατήρηση, η οποία κοινοποιείται στον/στην Πρώτο/η Λειτουργό Εκπαίδευσης της Επαρχίας. Στη Δημοτική Εκπαίδευση κοινοποιείται και στον/στην οικείο/α Επιθεωρητή/τρια του σχολείου, ο/η οποίος/α έρχεται σε προσωπική επικοινωνία με τον/την εκπαιδευτικό.

4. Ο/η Διευθυντής/ντρια, κάθε μήνα και για διάστημα έξι μηνών, ενημερώνει γραπτώς τον/την οικείο/α Επιθεωρητή/τρια για τη συμπεριφορά του/της εκπαιδευτικού σε σχέση με την πιστή τήρηση του κανονισμού περί πλήρους απαγόρευσης του καπνίσματος σε όλους τους σχολικούς χώρους, ανοικτούς και κλειστούς.
5. Σε περίπτωση που ο/η εκπαιδευτικός και πάλι δεν συμμορφώνεται, τότε ο/η Πρώτος/η Λειτουργός Εκπαίδευσης(στη Δημοτική Εκπαίδευση μετά από εισήγηση του/της οικείου/ας Επιθεωρητή/τριας του σχολείου), ενημερώνει τον/την Διευθυντή/ντρια της βαθμίδας που ανήκει ο/η εκπαιδευτικός και προωθούνται τα μέτρα που προνοούνται από την αρμόδια αρχή (Διεύθυνση του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού)

Στον Περί Δημόσιας Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας Νόμος
Πίνακας Πρώτος Μέρος II

Μέρος II - ΠΟΙΝΑΙ ΑΙ ΟΠΟΙΑΙ ΔΥΝΑΝΤΑΙ ΝΑ ΕΠΙΒΛΗΘΩΣΙΝ

6. ΥΠΟ ΤΗΣ ΑΡΜΟΔΙΑΣ ΑΡΧΗΣ

1. Επίπληξις.
2. Αυστηρά επίπληξις.
3. Διακοπή προσαυξήσεως διάχροنيκήν περίοδον μη υπερβαίνουσας τους εξ μήνας.
6. Σε περίπτωση που Επιθεωρητής/τρια εντοπίσει εκπαιδευτικό να καπνίζει στον χώρο του σχολείου, το επισημαίνει στον/στην Διευθυντή/τρια, που έχει την ευθύνη για διατήρηση του σχολικού περιβάλλοντος ελεύθερου από καπνό, ώστε να κινήσει τη διαδικασία όπως αυτή περιγράφεται πιο πάνω (βήματα 1-5).
7. α) Η διαδικασία όπως αναφέρεται στα προηγούμενα σημεία αφορά περιπτώσεις κατά τις οποίες εκπαιδευτικοί (συμπεριλαμβανομένων και βοηθών διευθυντών/τριών) εντοπίζονται να καπνίζουν στον χώρο του σχολείου.
β) Στην περίπτωση που διευθυντής/ντρια εμφανίζεται να καπνίζει εντός του χώρου του σχολείου, μπορεί να γίνει γραπτή αναφορά (επώνυμη ή ανώνυμη) από εκπαιδευτικό του σχολείου προς τον/την αρμόδιο/α επαρχιακό/ή ΠΛΕ. Ο/η Πρώτος/η Λειτουργός Εκπαίδευσης επικοινωνεί στην συνέχεια με τον/την διευθυντή/ντρια του σχολείου, αναφέροντας τα σημεία όπως περιγράφονται στην παράγραφο 2 πιο πάνω. Στην περίπτωση που ο/η διευθυντής/ντρια δεν συμμορφώνεται και εξακολουθεί να καπνίζει εντός του σχολείου, τότε ο/η Πρώτος/η Λειτουργός Εκπαίδευσης ενημερώνει γραπτώς τον/την Διευθυντή/ντρια της βαθμίδας (κατά περίπτωση ΔΜΕ, ΔΜΤΕΕ ή ΔΔΕ) και προωθούνται τα μέτρα όπως αυτά περιγράφονται πιο πάνω στην παράγραφο 5.